

Η Λογοτεχνία στο δημοτικό σχολείο

Δρ Δήμητρα Μέσσιου
Επιθεωρήτρια Δημοτικής Εκπαίδευσης
Σύνδεσμος ΕΔΕ για το ΑΠ Λογοτεχνίας

ΔΙΗΜΕΡΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Σχολική Χρονιά 2019-2020

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

**ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΓΛΩΣΣΑ**

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

**ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΓΛΩΣΣΑ**

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

**ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ**

**ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ**

**5% – 10% του διδακτικού χρόνου
του μαθήματος των Ελληνικών**

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(διδασκτικές ενότητες Λογοτεχνίας)

ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ **ΕΝΟΤΗΤΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ** ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΤΑΞΗ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ (ετήσια)
Α΄	22-44
Β΄	22-44
Γ΄	18-36
Δ΄	18-36
Ε΄	16-32
Στ΄	16-32

ΠΟΣΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ ΠΟΥ ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΝΟΤΗΤΑ

- Αριθμός των κειμένων
- Αριθμός και φύση των δραστηριοτήτων
- Ενδιαφέρον των παιδιών για το θέμα

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ:

2-4 ενότητες σε κάθε τάξη

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ/ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

<http://logod.schools.ac.cy>

Λογοτεχνία

Υλικό

Επιμόρφωση

Ενημέρωση

Ημερολόγιο

Επικοινωνία

Αναζήτηση...

[Οικοσελίδα](#) / [Λογοτεχνία](#) / [Αναλυτικό Πρόγραμμα](#)

Αναλυτικό Πρόγραμμα

Θέμα	Αρχείο	Ημερομηνία
Φιλοσοφία		11/09/2017
Δείκτες Επιτυχίας - Επάρκειας		11/09/2017
Γενικός Σκοπός του Μαθήματος		11/09/2017
Γενικός Σκοπός κατά τάξη		11/09/2017
Περιεχόμενο		11/09/2017
Μεθοδολογία		11/09/2017
Αξιολόγηση Μαθήματος		11/09/2017

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ - ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

http://archeia.moec.gov.cy/sd/200/ap_deiktes_eparkeias_epitychias.pdf

ή

<http://logod.schools.ac.cy> → Αναλυτικό
Πρόγραμμα → Δείκτες Επιτυχίας - Επάρκειας

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

**Λογοτεχνικός
Γραμματισμός**

**Α' - Β' τάξεων
Γ' - Στ' τάξεων**

Γενικοί δείκτες

Αξιακό περιεχόμενο

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
• **ΑΞΙΑΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ**

Άξονες & Θεματικές Ενότητες (πτυχές του θέματος)

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΗ

- Α΄ και Β΄ τάξη:** Γεωφυσικό και Βιοφυσικό περιβάλλον: θαλάσσιο, πεδινό και ορεινό περιβάλλον – ζώα της άγριας φύσης και κατοικίδια.
- Γ΄ και Δ΄ τάξη:** Ανθρωπογεωγραφία: παραδοσιακό/αγροτικό και αστικό περιβάλλον – ο άνθρωπος «της υπαίθρου» και ο άνθρωπος «της πόλης».
- Ε΄ και ΣΤ΄ τάξη:** Φυσικός τρόπος ζωής και αθλητικό ιδεώδες – Καταστροφή και προστασία του περιβάλλοντος, είδη υπό εξαφάνιση.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

- Α΄ και Β΄ τάξη:** Όλοι ίδιοι, όλοι διαφορετικοί
(με έμφαση στη **σχολική ζωή**)
- Γ΄ και Δ΄ τάξη:** Όλοι ίδιοι, όλοι διαφορετικοί
(με έμφαση στην **οικογενειακή ζωή**)
- Ε΄ και ΣΤ΄ τάξη:** Όλοι ίδιοι, όλοι διαφορετικοί
(**ανθρώπινοι χαρακτήρες και σύγχρονη κοινωνική ζωή**)

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ / ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

- Α΄ και Β΄ τάξη:** Λαογραφικά έθιμα – Λαϊκές ιστορικές παραδόσεις (θρύλοι) – Λαϊκή θρησκευτική ζωή.
- Γ΄ και Δ΄ τάξη:** Η ιστορία μέσα από τη λογοτεχνία – Εθνικές και θρησκευτικές επέτειοι.
- Ε΄ και ΣΤ΄ τάξη:** Η ιστορία του τόπου μου μέσα από τη λογοτεχνία, λαϊκή και επώνυμη.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΦΑΝΤΑΣΙΑ (ο «κόσμος» της Λογοτεχνίας)

- Α΄ και Β΄ τάξη:** Φαντασία και χιούμορ
- Γ΄ και Δ΄ τάξη:** Φαντασία και περιπέτεια
- Ε΄ και ΣΤ΄ τάξη:** Επιστημονική φαντασία και «εικονική» πραγματικότητα

- ✓ Η κατανομή των θεματικών ενοτήτων ανά επίπεδο τάξεων είναι ενδεικτική.
- ✓ Αφήνεται στη διακριτική ευχέρεια των εκπαιδευτικών να προσαρμόσουν – συνδυάσουν τα θέματα, ανάλογα με το επίπεδο και το δυναμικό της τάξης.
- ✓ Να τηρείται η μετάβαση από το απλό ή το πιο οικείο στο πιο σύνθετο.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ:

**Λογοτεχνία
& Φαντασία**

ΤΑΞΗ:

**Α' - Β'
τάξη**

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:

Φαντασία και χιούμορ

ΘΕΜΑ:

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΠΟΝΤΙΚΟΥΣ

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ:

**Λογοτεχνία
& Ιστορία**

ΤΑΞΗ:

**Ε'-Στ'
τάξη**

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:

**Η ιστορία του τόπου μου μέσα από
τη λογοτεχνία, λαϊκή και επώνυμη.**

ΘΕΜΑ:

ΓΝΩΡΙΖΩ, ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ ΚΑΙ ΑΓΩΝΙΖΟΜΑΙ

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

- **Διδακτικές προτάσεις για όλες τις θεματικές ενότητες, για όλες τις τάξεις, αναρτημένες στον ιστότοπο:**

<http://logod.schools.ac.cy>

- **Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να σχεδιάσουν τις δικές τους ενότητες**
(να ακολουθούνται οι αρχές του Αναλυτικού Προγράμματος)

ΑΝΑΡΤΗΜΕΝΕΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Α΄-Β΄ ΤΑΞΕΙΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΗ

- Ορεινό, πεδινό και θαλασσινό περιβάλλον
- Ζώα της υπαίθρου και κατοικίδια
- Η άνοιξη και τα πουλιά

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

- Σχολείο

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΦΑΝΤΑΣΙΑ

- Ιστορίες με γάτες
- Υγεία
- Ιστορίες στο τσίρκο
- Ιστορίες με ποντικούς

ΑΝΑΡΤΗΜΕΝΕΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Γ΄-Δ΄ ΤΑΞΕΙΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΗ

- Παιδικά παιχνίδια στο αστικό και παραδοσιακό περιβάλλον
- Αγροτικό και αστικό περιβάλλον και ο άνθρωπος

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

- Μητρική αγάπη
- Οικογένεια

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΦΑΝΤΑΣΙΑ

- Άγνοια της πραγματικότητας
- Περιπέτειες στη θάλασσα

ΑΝΑΡΤΗΜΕΝΕΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ε΄-ΣΤ΄ ΤΑΞΕΙΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΗ	• Φυσικός τρόπος ζωής • Σχέσεις ανθρώπων-ζώων
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	• Φτώχεια • Γηρατειά • Ρατσισμός • Φτώχεια – Παιδική εργασία
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ	• Η επέτειος του 1940 • Ανθρώπινοι χαρακτήρες και Χριστούγεννα • Γνωρίζω, Δεν Ξεχνώ και Αγωνίζομαι
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΦΑΝΤΑΣΙΑ	• Ταξίδια στο διάστημα • Επαφές με εξωγήινους • Τα ρομπότ στη ζωή μας • Ταξίδι στο χρόνο

<http://logod.schools.ac.cy>

Λογοτεχνία

Υλικό

Επιμόρφωση

Ενημέρωση

Ημερολόγιο

Επικοινωνία

Αναζήτηση...

Ειρήνη είναι ένα ποτήρι ζεστό γάλα κ' ένα βιβλίο μπροστά στο παιδί που ξυπνάει
Γιάννης Ρίτσος

Λογοτεχνία Δημοτικής Εκπαίδευσης

Αναλυτικό Πρόγραμμα

Επερχόμενες Δραστηριότητες

14

Ιαν 14

ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ - ΛΕΥΚΩΣΙΑ

21

Ιαν 21

ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ - ΛΑΡΝΑΚΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ

- Τι ενδιαφέρον, είπε η Αλίκη και προσπάθησε να πιάσει την πυγολαμπίδα. Αντί όμως να την πιάσει, έπεσε μες στο φωτάκι της. Υπήρχε φως παντού. Λες και βρισκόταν μέσα σε λάμπα.

Τζάννι Ροντάρι

Υλικό

Home | **Λογοτεχνία** | Υλικό | Επιμόρφωση | Ενημέρωση | Ημερολόγιο | Επικοινωνία | Αναζήτηση...

Οικοσελίδα / Υλικό / Ε' - Στ' τάξη

Ε' - Στ' τάξη

Θεματικός Άξονας: Λογοτεχνία και Κοινωνία/Ανθρώπινες Σχέσεις

Θέμα	Αρχείο	Ημερομηνία
Όλοι ίδιοι, όλοι διαφορετικοί (ανθρώπινοι χαρακτήρες και σύγχρονη κοινωνική ζωή)		
Ρατσισμός		20/05/2013
Φτώχεια		02/01/2012
Γηρατειά		02/01/2012

Θεματικός Άξονας: Λογοτεχνία και Φύση

Θέμα	Αρχείο	Ημερομηνία
Σχέσεις ανθρώπων - ζώων		22/01/2013
Φυσικός τρόπος ζωής		11/02/2013

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

**Λογοτεχνικός
Γραμματισμός**

**Α' - Β' τάξεων
Γ' - Στ' τάξεων**

Γενικοί δείκτες

Αξιακό περιεχόμενο

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Τι λέει το κείμενο και πώς αναδεικνύεται από τη μορφή του

ΤΙ

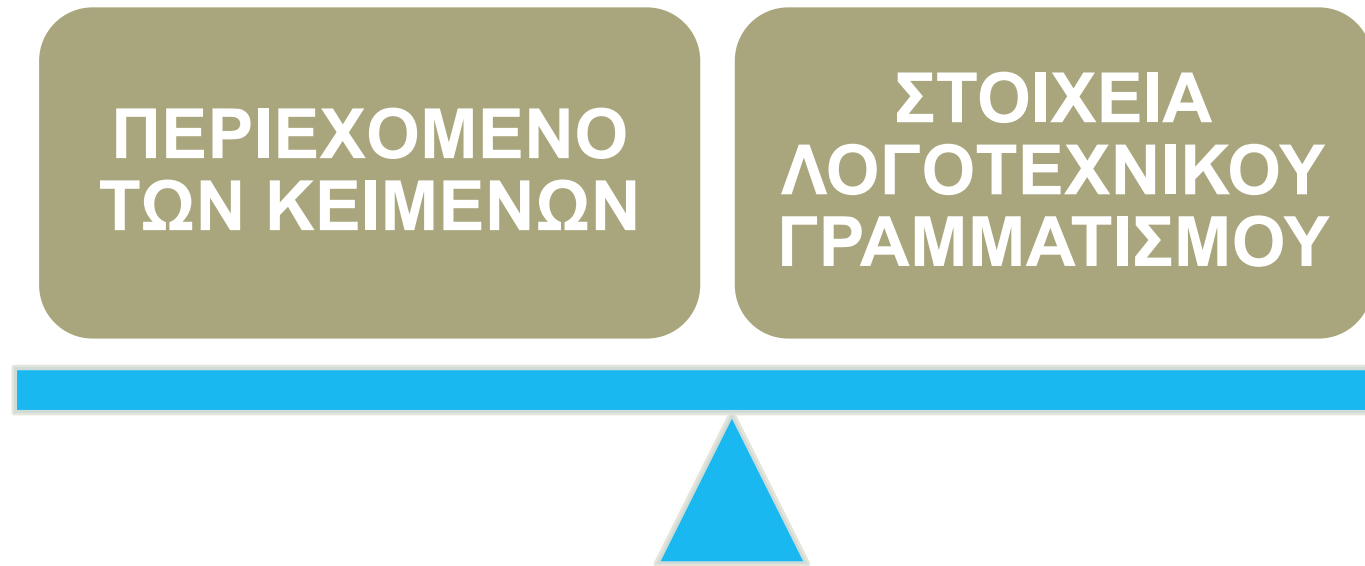
ΑΞΙΑΚΟ
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

ΠΩΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

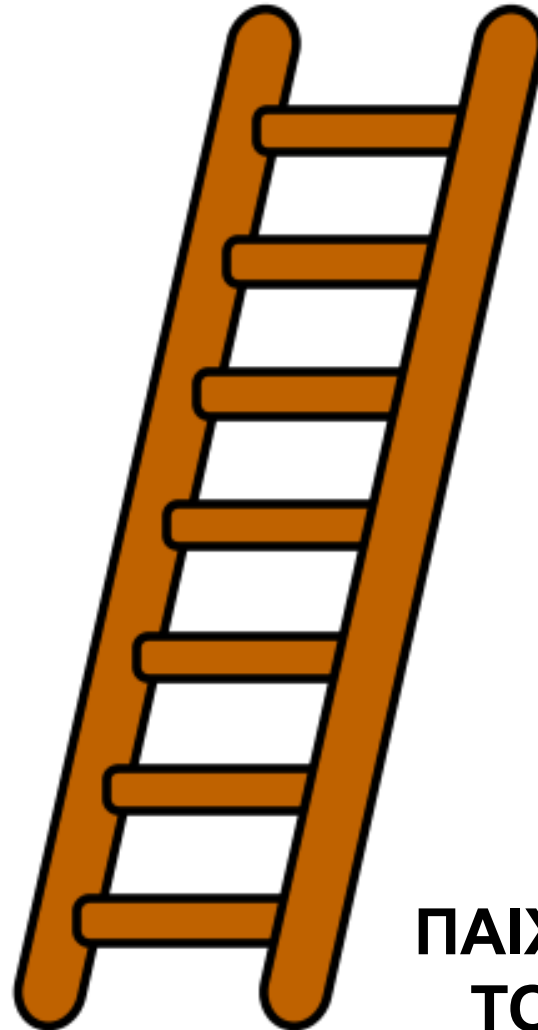
ΙΣΟΡΡΟΠΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Γ' - ΣΤ'

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗΣ
ΓΛΩΣΣΑΣ

Α' - Β'

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΜΕ
ΤΟΝ ΛΟΓΟ

ΠΡΟΔΗΜΟΤΙΚΗ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ – ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

- Στρατηγικές ανάγνωσης και μορφές εκφώνησης του κειμένου
- Περικειμενικά στοιχεία
- Παιχνίδια με τον λόγο (Α' - Β') – Γραμματική της λογοτεχνικής γλώσσας (Γ' - Στ')
- ❖ Στοιχεία του ποιητικού λόγου
- ❖ Στοιχεία του αφηγηματικού λόγου
- Ειδολογικοί κώδικες
- Λογοτεχνία και άλλες τέχνες

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ:

- Να διακρίνουν το είδος ενός λογοτεχνικού κειμένου (ποίημα, πεζό, θεατρικό).
- Να αναγνωρίζουν βασικά χαρακτηριστικά του ποιητικού λόγου (στίχοι-στροφές, τύποι ομοιοκαταληξίας, βασικά μέτρα).
- Να διακρίνουν τις βασικές ποιητικές μορφές: έμμετρη ποίηση, ποίηση σε ελεύθερο στίχο.
- Να ξεχωρίζουν τα ποιητικά και αφηγηματικά είδη της λαϊκής παράδοσης (δημοτικά τραγούδια, μύθοι κ.λπ.) από τα αντίστοιχα είδη της επώνυμης λογοτεχνίας.
- Να διακρίνουν τον δημιουργό, τον αφηγητή και τους ήρωες (πρωταγωνιστές και δευτερεύοντα πρόσωπα) ενός πεζογραφήματος.
- Να χωρίζουν μια ιστορία σε επεισόδια.

Σημαντικές επισημάνσεις για τον λογοτεχνικό γραμματισμό

- Δεν διδάσκουμε «από καθέδρας» ούτε δίνουμε «φυλλάδια» με αποκομμένα ή/και εξεζητημένα στοιχεία της λογοτεχνικής θεωρίας. Όλα πρέπει να προκύπτουν μέσα από τα κείμενα και να εντοπίζονται στα κείμενα από τους μαθητές.
- Τα στοιχεία μορφής διδάσκονται πάντα σε συνδυασμό με το περιεχόμενο των κειμένων, ώστε οι μαθητές να βλέπουν τη λειτουργία τους και να διαπιστώνουν από μόνοι τους την άρρηκτη σχέση μορφής-περιεχομένου (βασικός στόχος του λογοτεχνικού γραμματισμού).
- Η εισαγωγή όρων (π.χ. αφηγητής – χαρακτήρες, παραδοσιακή – νεωτερική ποίηση, πρωτοπρόσωπη ή τριτοπρόσωπη αφήγηση, μοτίβα, σύμβολα κ.ά.) γίνεται **σταδιακά, ανάλογα με τα κείμενα, με απλό τρόπο**. Οι όροι αυτοί επιαναφέρονται κατόπιν συστηματικά στη διδασκαλία για να εμπνευσθούν και να γίνουν, έτσι, μέρος του επαρκούς σώματος γνώσεων που χρειάζεται να αποκτήσουν για τη λογοτεχνία οι μαθητές/-τριες.
- Καθίσταται, έτσι, σαφές ότι **σκοπός του μαθήματος της λογοτεχνίας δεν είναι η αποστήθιση** (να μαθαίνουν οι μαθητές απ' έξω την "ανάλυση" και "φυλλάδια" θεωρίας), **αλλά μέσα από παραδειγματικά λογοτεχνικά έργα να ξεκλειδώσουν το κείμενο (αναγνωρίζοντας τις τεχνικές, τους τρόπους, το πώς η μορφή "σημαίνει" το περιεχόμενο).**

Γενικοί Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας Α΄ - ΣΤ΄ τάξεις

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

Να μελετούν και να ερμηνεύουν τα λογοτεχνικά κείμενα συνδυαστικά, ώστε:

- να αναδεικνύεται η διαθεματική και διακειμενική σχέση των κειμένων
- να καλλιεργείται η κριτική σκέψη των μαθητών.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

- συνεξέταση/σύγκριση των λογοτεχνικών κειμένων μεταξύ τους
- συνεξέταση/σύγκριση των λογοτεχνικών κειμένων με άλλες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης (εικαστικές τέχνες, μουσική, θέατρο, κινηματογράφος, κλπ.)
- αξιοποίηση γνώσεων από άλλα διδακτικά αντικείμενα (π.χ. γλώσσα, ιστορία, περιβαλλοντική εκπαίδευση, κ.ο.κ.) για την ερμηνεία των κειμένων

ΕΜΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Θεματικοί άξονες και θεματικές ενότητες ανά τάξη

Αξιακό περιεχόμενο κειμένων - ΤΙ

Στοιχεία λογοτεχνικού γραμματισμού - ΠΩΣ

Συνεξέταση κειμένων («πακέτο» κειμένων)

Συνεξέταση κειμένων («πακέτο» κειμένων)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΠΟΝΤΙΚΟΥΣ (Α΄ - Β΄ τάξη)

ΠΕΖΑ	ΠΟΙΗΜΑ
1. Λαϊκό παραμύθι, «Ο ποντικός κι η θυγατέρα του» (Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων, Στο σχολειό του κόσμου, Γ΄ και Δ΄ Δημοτικού, σσ. 50-52) 2. Ευγένιος Τριβιζάς, «Το ποντικάκι που ήθελε να αγγίξει ένα αστεράκι: Μια χριστουγεννιάτικη ιστορία» (Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2000)	1. Λήδα Βαρβαρούση, «Ένας ποντικός ...κάπως βιαστικός» (Εκδόσεις Παπαδόπουλος, 2005)

ΠΕΖΑ

Φραντσέσκο Ντ' Αντάμο (2010). «ΙΚμπάλ: το χρέος δε σβήνει ποτέ», απόσπασμα από το *ΙΚμπάλ: Ένα παιδί ενάντια στην παιδική εργασία*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη, σσ. 43-48. (μυθιστόρημα)

Ελένη Κατσαμά (2011). «Κίνα, Γκουιγιού, Ρίγιο και Μασούτζι», διήγημα από το *Κοσμοδρόμιο*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη, σσ. 83-88. (συλλογή διηγημάτων)

Βάσος Δασκαλάκης (1975). «Από μικρός στα βάσανα της ζωής», απόσπασμα από το *Οι ξεριζωμένοι: διήγηση ενός χωριάτη*, εικονογραφίες Γιώργη Λυδάκη. Αθήνα:[χ.ε.], 1930). (μυθιστόρημα)

Αντώνης Σαμαράκης (1973). «Το ποδήλατο», διήγημα από το *Ζητείται ελπίς*. Αθήνα: Ελευθερουδάκης, σσ. 50-52. (συλλογή διηγημάτων)

Ελένη Θεοχάρους (2008). «Φέλιξ», «**Τεμπελοκαλόκαιρο. Αφηγήματα που δεν κατάφεραν να μεταγραφούν σε ποίηση. Η μαγεία των μικρών πραγμάτων.**» Λεμεσός: Εκδόσεις Αφή, σσ. 105-110. (συλλογή διηγημάτων)

Βασίλης Παπαθεοδώρου (2011). Το κεφάλαιο 3 από το *Ιπτάμενες σελίδες*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη, σσ. 22-26. (μυθιστόρημα)

ΓΝΩΡΙΖΩ, ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ ΚΑΙ ΑΓΩΝΙΖΟΜΑΙ (Ε΄-ΣΤ΄ τάξη)

ΠΕΖΑ

1. Ρήνα Κατσελλή, **«Η γυναίκα της Κερύνειας – Πρόσφυγας στον τόπο μου»** (Αποσπάσματα) (Κείμενα Κυπριακής Λογοτεχνίας, σσ. 392-393)
2. Ανδρέας Ονουφρίου, **«Οι ώρες του χαμού»** (Κυπριακό Ανθολόγιο, Για τα παιδιά του δημοτικού, Μέρος Β΄, σσ. 204-205)
3. Αγγελική Σμυρλή, **«Η μάνα του αγνοούμενου»** (Κυπριακό Ανθολόγιο, Για τα παιδιά του δημοτικού, Μέρος Α΄, σσ. 73-75)

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

1. Κώστας Μόντης, **«Τουρκική εισβολή II»** (Πικραινόμενος εν Εαυτώ, 1975)
2. Άντης Κανάκης, **«Τα καρφιά»** (Ανθολογία Κυπριακής ποίησης, Λευκωσία, 1980, σ. 38)
3. Φοίβος Σταυρίδης, **«Η γριά γιαγιά μου»** (Κυπριακό Ανθολόγιο, Για τα παιδιά του δημοτικού, Μέρος Β΄, σ. 225)
4. Γεώργιος Κατσαντώνης, **«Προσφυγικός καημός»** (Τα μαραμένα φκίόρα, 1990, σ. 26)
5. Κλαίρη Αγγελίδου, **«Στερνός λόγος»** (Κυπριακό Ανθολόγιο, Για τα παιδιά του δημοτικού, Μέρος Β΄, σ. 171)

ΤΙ ΣΥΝΕΞΕΤΑΖΩ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ
ΤΩΝ
ΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ
ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΣΥΝΕΞΕΤΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ;

- Διαβάζονται το ένα μετά το άλλο και γίνεται η συνεξέταση/αντιπαραβολή εξαρχής;

ή

- Παρουσιάζεται ξεχωριστά το κάθε κείμενο, γίνεται επεξεργασία τους και μετά συνεξετάζονται;

ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ/ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

Κάθε εκπαιδευτικός πρέπει να νιώθει άνετα να διαφοροποιείται, εντός πλαισίων,

- είτε από τις προτεινόμενες ενότητες,
- είτε από τις προτεινόμενες διδακτικές προτάσεις,
- είτε από τα ανθολόγια,

διδάσκοντας και λογοτεχνικά κείμενα που επιλέγει, με κριτήρια τις ιδιαίτερες ανάγκες των παιδιών και τις προσωπικές του λογοτεχνικές γνώσεις και ευαισθησίες, ώστε, τελικά, να εξασφαλίζεται η επίτευξη των δεικτών επιτυχίας, για κάθε βαθμίδα και τάξη.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ/ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

Σκοπός του μαθήματος δεν είναι να διδαχτούν συγκεκριμένα, πάγια και αναντικατάστατα λογοτεχνικά κείμενα αλλά μέσω «παραδειγματικών» λογοτεχνικών κειμένων να επιτευχθούν οι δείκτες επιτυχίας που προβλέπονται από το Αναλυτικό Πρόγραμμα της Λογοτεχνίας.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Τα κείμενα πρέπει να είναι κατάλληλα ως προς:

- τη λογοτεχνική τους αξία/πρωτοτυπία,
- το ηλικιακό/ψυχο-γνωστικό επίπεδο των παιδιών,
- την ανταπόκρισή τους στις θεματικές ενότητες (όπως ορίζονται στο ΑΠ),
- την ανταπόκρισή τους στους δείκτες επιτυχίας (όπως ορίζονται στο ΑΠ).

ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΥΜΕ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

- ✓ Υφιστάμενα βιβλία Γλώσσας
- ✓ Υφιστάμενα ανθολόγια
- ✓ Άλλες πηγές («Συνδέσεις» στον ιστότοπο της Λογοτεχνίας)
- ✓ Βιβλία του εμπορίου
- ✓ Νέα ανθολόγια για το δημοτικό σχολείο (αναμένονται)

ΕΜΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Θεματικοί άξονες και θεματικές ενότητες ανά τάξη

Αξιακό περιεχόμενο κειμένων - ΤΙ

Στοιχεία λογοτεχνικού γραμματισμού - ΠΩΣ

Συνεξέταση κειμένων («πακέτο» κειμένων)

Δημιουργική γραφή

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ

Η ανάπτυξη της **δημιουργικότητας** των παιδιών, μέσω της βαθμιαίας **εξοικείωσής τους με συγγραφικές πρακτικές**, οι οποίες βοηθούν τους μαθητές «να συνειδητοποιήσουν, με άμεσο τρόπο, και να ευαισθητοποιηθούν απέναντι στη διαδικασία της λογοτεχνικής γραφής και γενικά της καλλιτεχνικής έκφρασης ως τρόπου με τον οποίο τα άτομα (οι δημιουργοί) δεν “περιγράφουν” απλώς το περιβάλλον τους, αλλά παρεμβαίνουν δυναμικά σε αυτό και το ανα-δημιουργούν»

(Αναλυτικά Προγράμματα, 2010, σ. 75)

Δημιουργική γραφή στην τάξη

- Η δημιουργική γραφή θα πρέπει ως εκπαιδευτική δραστηριότητα να είναι **«καθοδηγούμενη από τον/την διδάσκοντα/ουσα»**
- Να δίνονται στα παιδιά εναύσματα που να τα παρωθούν προς μια συγκεκριμένη λογοτεχνική γραφή, έτσι ώστε στο τέλος της δραστηριότητας να έχουν προσοικειωθεί **ένα λογοτεχνικό είδος** (π.χ. τη μικρή ιστορία ή το λίμερικ) ή **μια συγγραφική τεχνική** (π.χ. την ομοιοκαταληξία) και να αισθάνονται ικανά να γράψουν κείμενα, σύμφωνα με τους κανόνες που έχουν αφομοιώσει.

(Δημιουργική Γραφή – Οδηγίες πλεύσεως, 2012, σ. 14)

Γενικοί Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας Α΄ - ΣΤ΄ τάξεις

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

- Να ασκηθούν στη δημιουργική γραφή αξιολογώντας το αισθητικό αποτέλεσμα με συγκεκριμένα κριτήρια: αντιστοιχία με τις συμβάσεις των λογοτεχνικών ειδών και βαθμός πρωτοτυπίας.

- **Συγγραφή κειμένων με δεδομένη θεματολογία, τηρώντας συγκεκριμένες συμβάσεις και περιορισμούς, π.χ.**
  - ❖ συμπλήρωση στίχων σε δοσμένα ποιήματα, ακολουθώντας τις τεχνικές του ποιητή/της ποιήτριας
  - ❖ σύνθεση στίχων κατά το πρότυπο των δημοτικών τραγουδιών, της έμμετρης και της μοντέρνας ποίησης
  - ❖ συγγραφή μύθων και παραμυθιών που να αντιστοιχούν στα τυπικά γνωρίσματα κάθε είδους
  - ❖ μεταγραφή μιας ιστορίας σε ποίημα, και αντίστροφα, τηρώντας τις συμβάσεις των λογοτεχνικών ειδών
  - ❖ αλλαγή δομικών στοιχείων ενός αφηγηματικού κειμένου (πρόσωπα, χρόνος, τόπος) για συγγραφή καινούριου
  - ❖ αλλαγή αφηγητή/-τριας ή αφηγηματικής εστίασης σε ένα πεζογράφημα για συγγραφή καινούριου

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ (συνέχεια)

- ❖ αλλαγή ή ανακατάταξη των επεισοδίων (της πλοκής) ενός αφηγηματικού κειμένου για συγγραφή καινούριου
- ❖ εντοπισμός των αφηγηματικών κενών μιας ιστορίας και δημιουργική συμπλήρωσή τους
- ❖ ένωση δύο κειμένων, έτσι ώστε το ένα να αποτελέσει προέκταση του άλλου
- ❖ αλλαγή ή χρήση τεχνικών, όπως επιτάχυνση ή επιβράδυνση, μονόλογος ή διάλογος
- ❖ παιχνίδι με γλωσσικά και υφολογικά στοιχεία για τη μετατροπή του ύφους του κειμένου, π.χ. από σοβαρό σε χιουμοριστικό
- ❖ παιχνίδι με τις συμβάσεις των ειδών για μετατροπή ενός κειμένου σε κάτι άλλο, π.χ. από ρεαλιστικό σε φανταστικό
- ❖ μείξη στοιχείων από διάφορα λογοτεχνικά κείμενα ή άλλα έργα τέχνης για συγγραφή ενός καινούριου «πολυτροπικού» κειμένου

κ.ά. ανάλογα.

<http://logod.schools.ac.cy>

Υλικό → Όλες οι τάξεις → Ερωτήσεις-Απαντήσεις

Υλικό → Όλες οι τάξεις → Δημιουργική Γραφή –
Οδηγίες Πλεύσεως

ΥΛΙΚΟ (ΒΟΗΘΗΜΑ) ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ, ΟΧΙ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

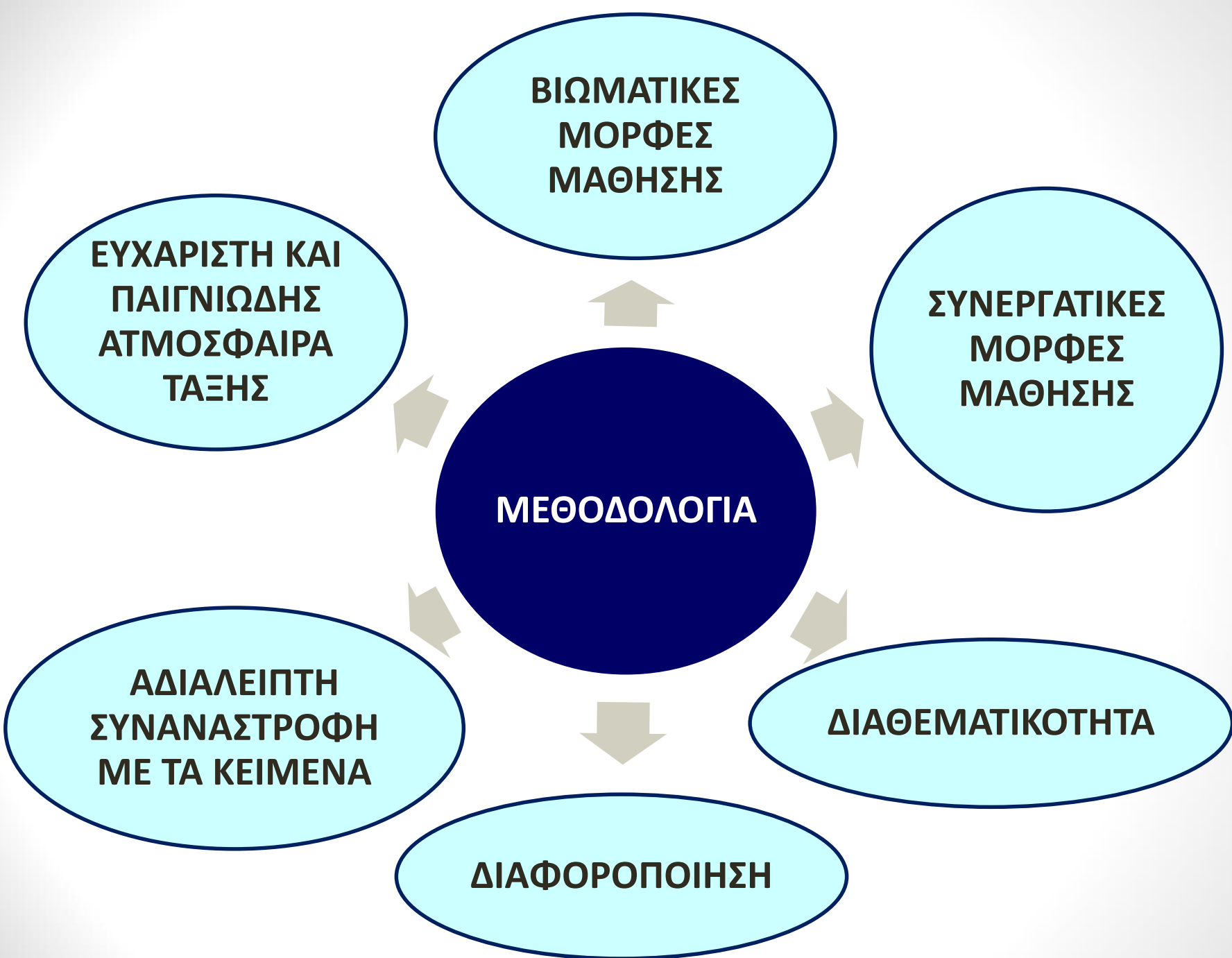

[Οικοσελίδα](#) / [Υλικό](#) / Όλες οι τάξεις

Όλες οι τάξεις

Το αρχείο "Ερωτήσεις - Απαντήσεις" εντάσσεται στα πλαίσια της προσπάθειας της Ομάδας Υποστήριξης του μαθήματος της Λογοτεχνίας για επίλυση αποριών που πιθανό να έχουν οι συνάδελφοι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι καλούνται να εφαρμόσουν το Πρόγραμμα Σπουδών της Λογοτεχνίας. Δημιουργήθηκε έχοντας ως αφετηρία ερωτήματα που τέθηκαν κατά τα σεμινάρια επιμόρφωσης και περιλαμβάνουν θέματα που άπτονται τόσο του Προγράμματος Σπουδών, όσο και διδακτικής μεθοδολογίας, καθώς και θέματα λογοτεχνικού γραμματισμού.

Θέμα	Αρχείο	Ημερομηνία
Ερωτήσεις - Απαντήσεις		29/10/2013
Δημιουργική Γραφή - Οδηγίες Πλεύσεως		10/12/2013

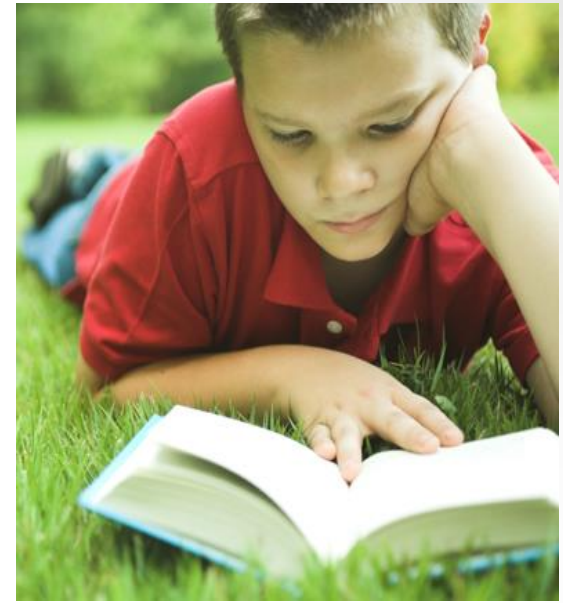

ΓΕΝΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Α' - Στ'

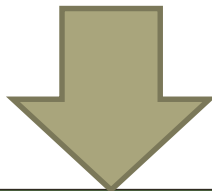
- Να ανακαλύψουν την **απόλαυση της ανάγνωσης**, ότι ο «κόσμος» της λογοτεχνίας είναι κατά βάση ένας κόσμος φαντασίας, ο οποίος αποσκοπεί πριν απ' όλα στην τέρψη του αναγνώστη και στην έξαψη της περιέργειας και της δικής του φαντασίας, και άρα:
- να ασκηθούν στη δημιουργική ανάγνωση και γραφή, και
  - να αναπτύξουν **φιλιαναγνωστική στάση**.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

- Όλα τα σχολεία να λειτουργούν ως χώροι καλλιέργειας της φιλιαναγνωσίας
- Να δημιουργηθούν κοινότητες αναγνωστών στα σχολεία
- Τα παιδιά να αγαπήσουν το βιβλίο

Ανάπτυξη δια βίου αναγνωστών

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΜΑΘΗΜΑ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΡΙΑ

- **Δρ Δήμητρα Μέσσιου** (τηλ. 22800789, 24821351)
dmessiou@schools.ac.cy

ΑΠΟΣΠΑΣΜΕΝΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ - Π.Ι. (Δευτέρα)

- **Χαράλαμπος Δημητρίου** (τηλ. 22402485)
demetriou.c@cyearn.pi.ac.cy

*Ευχαριστώ πολύ για την
προσοχή σας!*

